Lietas Nr.A420155515
A42-01555-15/40

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
LIEPĀJAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Liepājā 2015.gada 12.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Sērdiene,

piedaloties pieteicējai /pers. D/ un
atbildētājas – Grobiņas novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Grobiņas novada domes pārstāvei /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu par morālā kaitējuma 600 *euro*, personiskā kaitējuma 400 *euro* un mantisko zaudējumu 398,46 *euro* apmērā atlīdzināšanu, kas pieteicējai nodarīts ar Grobiņas novada domes Administratīvās komisijas 2013.gada 27.novembra lēmumu Nr.B21/56 un ar Grobiņas novada domes Administratīvās komisijas 2014.gada 30.janvāra lēmumu Nr.B21/1.

Aprakstošā daļa

[1] 2013.gada 27.novembrī Grobiņas novada domes (turpmāk – Dome) Administratīvā komisija (turpmāk – Komisija) pieņēma lēmumu Nr.B21/56 (turpmāk –pirmais lēmums), ar kuru atzina pieteicēju par vainīgu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Latvijas APK) 106.panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanā un sodīja ar naudas sodu 100 Ls, vienlaikus nosakot atlīdzināt cietušajam nodarītos materiālos zaudējumus. Savukārt 2014.gada 30.janvārī Komisija pieņēma lēmumu Nr.B21/1 (turpmāk – otrais lēmums), ar kuru atzina pieteicēju par vainīgu Latvijas APK 106.panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanā un sodīja ar naudas sodu 70 *euro* apmērā.

Ar Liepājas tiesas 2014.gada 25.februāra spriedumu lietā Nr.120006314 (turpmāk – Pirmā lieta) nospriests atcelt Komisijas pirmo lēmumu un tiesvedību lietā izbeigt. Savukārt ar Liepājas tiesas 2014.gada 19.maija lēmumu lietā Nr.120009114 (turpmāk – Otrā lieta) nolemts atcelt Komisijas otro lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai pēc piekritības Komisijai.

[2] 2014.gada 8.oktobrī Domē saņemts pieteicējas iesniegums (turpmāk – Iesniegums) ar tam pievienotajiem dokumentiem, kurā lūgts atvainoties pieteicējai un atlīdzināt mantiskos zaudējumus 398,46 *euro* apmērā, ko apstiprina kvītis par advokāta pakalpojumu apmaksu un bankas maksājumu uzdevumi, personisko kaitējumu 400 *euro*, kā arī morālo kaitējumu 600 *euro* apmērā, kas pieteicējai nodarīts ar Komisijas pirmo lēmumu un Komisijas otro lēmumu.

2014.gada 20.novembrī, pēc Domes aicinājuma pieteicējai iesniegt prasījuma precizējumu un pierādījumus par personiskā kaitējuma atlīdzinājuma pamatotību, Domē saņemts pieteicējas precizēts iesniegums. Pieteicēja tajā precizēja materiālo zaudējumu pamatu, norādot, ka ar Komisijas pirmo lēmumu viņai nodarītais materiālais zaudējums sastāda 148,46 *euro* (juridiskās palīdzības izmaksas), savukārt ar Komisijas otro lēmumu pieteicējai nodarītais materiālais zaudējums sastāda 250 *euro* (juridiskās palīdzības izmaksas). Attiecībā uz personisko kaitējumu pieteicēja norādījusi, ka tā esamība izriet no lēmuma prettiesiskuma, ko apstiprina Liepājas tiesas spriedumi, kuri ir Domes rīcībā. Pieteicējas kā personiskā kaitējuma pieprasītāja pienākums ir norādīt kaitējuma apmēru, nevis sniegt pierādījumus, jo lēmumu prettiesiskums ir atzīts ar spēkā esošiem tiesas nolēmumiem.

[3] Ar Domes 2014.gada 29.decembra lēmumu Nr.22 „Par zaudējumu atlīdzinājumu /pers. D/" (turpmāk – Lēmums) nolemts daļēji apmierināt Iesniegumu, atlīdzinot mantiskos zaudējumus 128,05 *euro* apmērā – par Komisijas pirmo lēmumu 32,01 *euro*, bet par Komisijas otro lēmumu 96,04 *euro* apmērā.

Lēmumā norādīts, ka Komisijas pirmais lēmums un Komisijas otrais lēmums nav savstarpēji saistīti, tāpēc Dome to tiesiskumu un atlīdzinājuma atbilstīgumu vērtē atsevišķi.

Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) un Administratīvā procesa likumā (turpmāk – APL) garantētās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, morālo un personisko kaitējumu administratīvajā procesā detalizēti reglamentē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums). Tiesības uz zaudējumu atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešo daļu izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību, ir atzīstamas par mantiskajiem zaudējumiem. Šo izmaksu maksimālo apmēru nosaka Ministru kabinets – Ministru kabineta 2011.gada 8.novembra noteikumos Nr.859 „Noteikumi par privātpersonai atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu maksimālo apmēru" (turpmāk – Noteikumi Nr.859).

Izvērtējot Pirmās lietas materiālus, kā arī, izvērtējot pieteicējas iesniegtos pierādījumus par juridiskās palīdzības izmaksām par Komisijas pirmā lēmuma atcelšanu, atzīstams, ka pieteicējai atlīdzināmas juridiskās palīdzības izmaksas par sūdzības sastādīšanu Liepājas tiesai 32,01 *euro* apmērā.

Izvērtējot Otrās lietas materiālus, kā arī, izvērtējot pieteicējas iesniegtos pierādījumus par juridiskās palīdzības izmaksām par Komisijas otrā lēmuma atcelšanu, atzīstams, ka pieteicējai atlīdzināmas juridiskās palīdzības izmaksas 96,04 *euro* apmērā: sūdzības sastādīšana Liepājas tiesai 32,01 *euro*, par 2 stundu juridisko konsultāciju 2 x 19,21 = 38,42 *euro* un par paskaidrojumu sagatavošanu Domei 2014.gada 18.jūnijā 25,6 *euro*.

Ar Komisijas pirmo un Komisijas otro lēmumu pieteicējai nav nodarīts personiskais un morālais kaitējums. Tiesu praksē konsekventi atzīts, ka neērtības, kas rodas dēļ tā, ka prettiesisks lēmums jāpārsūdz tiesā, pašas par sevi nerada morālu kaitējumu.

[4] Pieteicēja iesniegusi tiesā pieteikumu, lūdzot atcelt Lēmumu un apmierināt pieteikumu par mantiskā, personiskā un morālā kaitējuma atlīdzinājumu, kā arī pieprasīt no Domes materiālus, kādi ir Domes rīcībā sakarā ar pieteicējas Iesnieguma izskatīšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Lēmums nesatur motivāciju un neatbilst Zaudējumu atlīdzināšanas likuma un APL prasībām.

[4.2] Lēmums satur maldinošu un likuma prasībām neatbilstošo informāciju, jo tajā norādītā pārsūdzēšanas kārtība neatbilst APL 188.panta prasībām (30 dienu termiņu lēmuma pārsūdzēšanai APL neparedz); Iesniegums nav izskatīts Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 19.pantā noteiktajā kartībā – par to nav paziņots Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (turpmāk – Ministrija).

Paziņošana Ministrijai ir sevišķi svarīga, jo pieteicējas pieteiktais kaitējuma atlīdzinājums ir atlīdzināms no valsts pamatbudžeta, jo nodarīts pašvaldībai pildot ar likumu uzdotās funkcijas – administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā, – un neziņošana atbildīgai ministrijai ir vērsta uz savas nekompetences un likumu nezināšanas slēpšanu.

[4.3] Zaudējumu atlīdzināšanu pieteicēja lūdza sakarā ar Komisijas lēmumiem, kurus par nelikumīgiem un prettiesiskiem savos nolēmumos atzina Liepājas tiesa. Lūdz ar to Domes secinājums, ka pieteicējai nav radies nekāds ne morāls, ne personisks kaitējums, ir nelikumīgs un nepamatots, jo atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešajai daļai pieteicējas tiesību un interešu aizskārums ir konstatēts ar spēkā esošiem tiesu nolēmumiem, tas izriet no paša Komisijas lēmumu prettiesiskuma, turklāt atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta otrajai daļai pieteicēja norādīja atlīdzinājuma apmēru un pamatoja, ka pieteicējai būtiski pasliktinājies veselības stāvoklis, tika saukta ātrā palīdzība, tika traucēts pieteicējas profesionālais pašnodarbinātās personas darbs, t.i., pieteicēja darīja zināmus faktus, kuri ir būtiski jautājuma izlemšanai, bet informācijas iegūšana atbilstoši APL 59.panta prasībām ir iestādes atbildībā. Tomēr Dome savu pienākumu iegūt un pārbaudīt pieteicējas sniegto informāciju, iegūt pierādījumus nav izpildījusi.

[4.4] No Lēmuma nav saprotams, kādu iemeslu dēļ Dome izvēlējās, ka pieteicējai par Komisijas pirmā lēmuma atcelšanu pienākas atlīdzība par juridisko palīdzību tikai par sūdzības iesniegšanu Liepājas tiesai, un kādēļ nav apmaksājami paskaidrojumi Komisijai, paskaidrojumi tiesai un 5 stundu juridiskās konsultācijas. Savukārt par Komisijas otrā lēmuma atcelšanu – ir apmaksājama sūdzība tiesai un 2 stundu juridiskā konsultācija, rakstveida paskaidrojumi lietas atkārtotās izskatīšanas laikā, bet kādēļ nav apmaksājami sākotnēji iesniegtie paskaidrojumi Domei, paskaidrojumi tiesai, divi lūgumi tiesai un 3 stundu juridiskās konsultācijas.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesnese s 2015.gada 13.februāra lēmumu nolemts pieņemt pieteicējas pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu par morālā kaitējuma 600 *euro*, personiskā kaitējuma 400 *euro* un mantisko zaudējumu 398,46 *euro* apmērā atlīdzināšanu, kas pieteicējai nodarīts ar Komisijas pirmo lēmumu un Komisijas otro lēmumu.

[6] Atbildētājas – Grobiņas novada pašvaldības pusē pieaicinātā iestāde – Dome tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu un neatzīst pilnā apmērā, papildus Lēmumā norādītajam paskaidrojot turpmāko.

Dome, izvērtējot Liepājas tiesas tiesvedībā esošos administratīvo lietu materiālus – Otrā lieta un Pirmā lieta, kā arī pieteicējas iesniegtos maksājuma uzdevumus un kvītis, konstatēja, ka Iesniegums apmierināms tikai daļēji. Līdz ar to Dome uztur Lēmumā norādīto pamatojumu. Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Zaudējumu atlīdzināšanas likumā un Noteikumos Nr.859 noteikto juridiskās palīdzības izmaksu atlīdzināšanas apmēru. Tā kā maksājuma dokumentos norādītās summas pārsniedza atlīdzināmo apmēru, Iesniegums par materiālo zaudējumu tika apmierināts daļēji, ņemot administratīvās lietas materiālos esošos jurista sastādītos dokumentus.

Turklāt jāņem vērā fakts, ka administratīvo lietu ierosināja Valsts policija, nevis Komisija.

Nepamatota ir pieteicējas prasība par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzinājumu. Dome pamatoti šajā daļā Iesniegumu noraidīja. Lēmums ir motivēts un likumīgs.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumā ietverto prasījumu uzturēja, pamatojoties uz argumentiem, kuri norādīti pieteikumā.

Lietas izskatīšanas gaitā iesniedza un lūdza izprasīt papildu pierādījumus saistībā ar savu veselības stāvokli un izmaksām par juridiskajiem pakalpojumiem.

Dome pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem un apsvērumiem.

Motīvu daļa

[8] APL 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Lai nodrošinātu privātpersonai Satversmē un APL noteiktās tiesības uz zaudējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību, atbilstīgu atlīdzinājumu, ir pieņemts Zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.pantu iestāde zaudējumu (personisko un morālo kaitējumu) var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 5.pantu tiesības uz zaudējumu atlīdzinājumu ir prettiesiska administratīvā akta adresātam.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6.panta pirmo daļu tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu

nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Šā panta otrā daļa noteic, ka cēloņsakarība nepastāv gadījumā, kad tāds pats zaudējums būtu radies arī tad, ja iestāde būtu rīkojusies tiesiski.

[9] Ar Liepājas tiesas spriedumiem ir atcelts Komisijas pirmais lēmums un Komisijas otrais lēmums.

[9.1] Komisijas pirmais lēmums ir atcelts tāpēc, ka Liepājas tiesa Pirmajā lietā nonākusi pie secinājuma, ka Komisija pieļāvusi būtiskus procesuālus pārkāpumus. Tiesa atzina, ka Komisijas pirmais lēmums satur paplašinātu administratīvo pārkāpumu veidojošo darbību aprakstu, kas neatbilst administratīvā pārkāpuma protokolā PA993888 iekļautajam /pers. D/ iespējamo Latvijas APK 106.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu veidojošo darbību aprakstam. Šādos apstākļos ir pārkāptas /pers. D/, kā personas, kuru sauc pie administratīvās atbildības, tiesības uz aizstāvību.

[9.2] Komisijas otrais lēmums Otrajā lietā atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pēc piekritības Komisijai konstatētu procesuālu pārkāpumu dēļ – atzīstot, ka VP Kurzemes RP Liepājas iecirkņa KPN inspektors, sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu un Komisija, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, ir pieļāvusi procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kas prasa sastādīt protokolu tās personas klātbūtnē, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, kā arī ne vēlāk kā desmit dienas pirms lietas izskatīšanas paziņot administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanas vietu un laiku.

[10] Pieteicēja lūgusi atlīdzinājumu par kaitējumu, kas viņai nodarīts ar Komisijas pirmo un otro lēmumu.

Pieteicēja sev radīto morālo kaitējumu pamato ar pašu prettiesisko lēmumu atcelšanas faktu, kā arī norāda, ka viņu dziļi aizskar Domes attieksme pret tās kompetencē nodotajiem jautājumiem – administratīvo pārkāpumu lietu izspriešana, kā arī nevēlēšanās atzīt savas kļūdas un dot apmierinājumu. Pieteicējas ieskatā fakts, ka pieteicēja izsaukta uz Komisijas sēdi sakarā ar administratīvo pārkāpumu, uztrauc pats par sevi. Gribot negribot pieteicējai nācies pārdzīvot notikušo, censties meklēt pierādījumus notikumiem, kuri notika pus gadu atpakaļ un par kuriem administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanā nekas neliecināja, ka pieteicējai nāksies taisnoties. Pieteicēju dziļi aizvainojis tas, ka abās reizēs pieteicēja tika atzīta par vainīgu dzīvnieku turēšanas, labturības, izmantošanas un pārvadāšanas prasību neievērošanā, jo tas nav savienojams ar pieteicējas profesionālo darbību, pazemo pieteicējas pašcieņu un godu kā veterinārārstei, gan kā parastam suņa īpašniekam.

Personisko kaitējumu pieteicēja pamato ar būtisku veselības stāvokļa pasliktināšanos emocionālās spriedzes un stresa rezultātā, ko savukārt radījusi nepamatota pieteicējas apvainošana nodarījumos.

Mantiskos zaudējumus pieteicēja pamato ar materiālajiem zaudējumiem, kas viņai radušies sakarā ar juridiskās palīdzības saņemšanu šo administratīvā pārkāpuma lietu procesā. Mantisko zaudējumu esamības pierādīšanai pieteicēja Domei iesniegusi maksājuma uzdevumus un paskaidrojumu, no kura izriet, ka ar Komisijas pirmā lēmuma pieņemšanu pieteicējai radīti mantiskie zaudējumi 148,48 *euro* apmērā, bet ar Komisijas otro lēmumu 250 *euro* apmērā.

[11] Kaitējums, kas ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarīts fiziskās personas dzīvībai, fiziskajai integritātei, veselībai, brīvībai, godam un cieņai, personiskam un ģimenes noslēpumam vai komercnoslēpumam, autortiesībām vai citām nemantiskajām tiesībām vai ar likumu aizsargātajām interesēm Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 8.panta pirmās daļas izpratnē ir personiskais kaitējums.

Tai pat laikā, Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants morālo kaitējumu definē kā kaitējumu, kas ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarīts fiziskās personas dzīvībai, fiziskajai integritātei, veselībai, brīvībai, godam un cieņai, personiskam un ģimenes noslēpumam vai komercnoslēpumam, autortiesībām vai citām nemantiskajām tiesībām, vai ar likumu aizsargātajām interesēm.

Tādēļ arī personiskais kaitējums atzīstams par personas morālo kaitējumu. Taču personiskā un morālā kaitējuma pierādīšanai Zaudējumu atlīdzināšanas likums nosaka atšķirīgu kārtību. Ņemot vērā minēto un pieteicējas norādīto prasījuma pamatojumu, tiesa atzīst, ka ir nodalāms pieteicējas morālais kaitējums, kas izpaudies kā personiskais kaitējums – nodarījums pieteicējas veselībai, ko radījis Komisijas pirmā un otrā lēmuma pieņemšanas process un paši prettiesiskie Komisijas lēmumi, no pārējā morālā kaitējuma.

Savukārt mantiskais zaudējums saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta pirmo daļu ir katrs mantiski novērtējams pametums, kas cietušajam radies ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešās daļas izpratnē par mantisko zaudējumu atzīstams arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu. Mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību.

Augstākās tiesa norādījusi, ka morālā kaitējuma esamība ir pierādāma *(sal. skat. Augstākās tiesas 2009.gada 16.marta sprieduma lietā Nr.SKA-74/2009, 9.punkts);* visos gadījumos nodarītie mantiskie zaudējumi vai personiskais (arī morālais) kaitējums nosakāms ar pierādījumu palīdzību *(sal. skat. Augstākās tiesas 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009, 13.punkts).*

[12] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem, atzīst, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[13] Lietā nav strīda par to, ka mantiskie zaudējumi, ko sastāda juridiskās palīdzības izmaksas, kas saistītas ar Komisijas pirmā un otrā lēmuma atcelšanu, vispārīgi pieteicējai ir atlīdzināmi.

Taču lietā ir strīds par to, vai pieteicējas norādītās izmaksas par juridiskajiem pakalpojumiem atzīstamas par pierādītām un attiecināmām, un kādā apmērā tās ir atlīdzināmas.

[14] No Lēmumā norādītā pamatojuma izriet, ka, lemjot par pieteicējai atlīdzināmo mantisko zaudējumu apmēru, Dome vadījusies no pieteicējas iesniegtajiem pierādījumiem, Zaudējumu atlīdzināšanas likuma un Noteikumu Nr.859 normām.

Tiesa atzīst šādu Domes rīcību par tiesisku un pamatotu, jo saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta pirmo daļu, mantiskā zaudējuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar APL noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem; saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešās daļas trešo teikumu, atlīdzināmo izmaksu, kas saistītas ar juridisko palīdzību, maksimālo apmēru nosaka Ministru kabinets, bet Noteikumi Nr.859, kas izdoti saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešo daļu, šo apmēru nosaka.

Tādēļ, ievērojot minētajās tiesību normās noteikto, pastāv ierobežojums personai atlīdzināt juridiskās palīdzības izmaksas pilnā apmērā, ja tās pārsniedz Noteikumos Nr.859 noteiktos apmērus.

Ierobežota zaudējumu atlīdzināšana par juridisko palīdzību ir noteikta, balstoties uz saprātīgiem apsvērumiem, kas vērsti uz valsts finanšu resursu

efektīvu izmantošanu un to, lai tiktu nodrošinātas ikviena tiesības uz advokāta palīdzību. Tas nozīmē, ka, nosakot takses apmēru, ir saskaņotas sabiedrības un indivīda intereses un apsvērta iespēja takses ietvaros saņemt zvērināta advokāta profesionālu palīdzību. Tādēļ valsts atbildības apmērs nav pretnostatāms personas iespējām brīvā tirgus apstākļos, bet atlīdzinājums takses apmērā vispārīgi ir atzīstams par atbilstīgu atlīdzinājumu Satversmes 92.panta izpratnē.

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, t.sk. tos, kurus lietas izskatīšanas gaitā iesniegusi pieteicēja un kurus objektīvās izmeklēšanas ietvaros ieguvusi tiesa, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums daļā par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu apmierināms daļēji.

[14.1] Atbilstoši Noteikumu Nr.859 3.punktam valsts atlīdzina izmaksas vienai personai šādā apmērā:

1) par sniegtu juridisko konsultāciju – 13,50 latu stundā *(3.1.apakšpunkts);*

2) par pieteikuma, blakus sūdzības vai administratīvā līguma (izlīguma) sastādīšanu – 22,50 latu *(3.2.apakšpunkts)*;

3) par apelācijas sūdzības un pretapelācijas sūdzības sastādīšanu – 27 latus *(3.3.apakšpunkts)*;

4) par kasācijas sūdzības sastādīšanu – 32 latus *(3.4.apakšpunkts;*;

5) par tāda dokumenta sastādīšanu, kas nepieciešams lietas izlemšanai (iesniegumi, lūgumi vai paskaidrojumi (izņemot dokumentu par informācijas pieprasīšanu un šo noteikumu 3.2., 3.3. un 3.4.apakšpunktā minētos dokumentus)) – 18 latu *(3.5.apakšpunkts)*;

5) par šo noteikumu 3.2., 3.3. un 3.4.apakšpunktā minēto dokumentu papildinājumu sastādīšanu – 18 latu *(3.6.apakšpunkts)*;

6) par pārstāvību tiesas sēdē – 20 latu stundā *(3.7.apakšpunkts)*;

7) par iepazīšanos ar lietas materiālu vienu sējumu tiesā vienas tiesas instances ietvaros – 13,50 latu *(3.8.apakšpunkts)*.

Noteikumu Nr.859 4.punktā noteikts, ka valsts sedz izdevumus par sniegtu juridisko konsultāciju šo noteikumu 3.1.apakšpunktā minētajā apmērā ne vairāk kā par piecām stundām vienas lietas ietvaros. Noteikumu Nr.859 5.punktā noteikts, ka valsts sedz izdevumus ne vairāk kā par piecu šo noteikumu 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. un 3.6.apakšpunktā minēto dokumentu sastādīšanu vienas lietas ietvaros.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta pirmo daļu mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar APL noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem.

[14.2] Mantisko zaudējumu pamatošanai pieteicēja iesniegusi:

[14.2.1] Bankas maksājumu uzdevumu kopijas:

1) par summu 20 *euro*, maksājuma mērķis „konsultācija", maksājuma saņēmējs /pers. M/. Dokuments datēts ar 05.02.2014. *(lietas 29.lapa);*

2) par summu 50 *euro*, maksājuma mērķis „konsultācija", maksājuma saņēmējs /pers. M/. Dokuments datēts ar 23.02.2014. *(lietas 27.lapa);*

3) par summu 100 *euro*, maksājuma mērķis „Sūdzība AP lietā Nr.PC053578", maksājuma saņēmējs /pers. M/. Dokuments datēts ar 25.03.2014. *(lietas 28.lapa);*

4) par summu 100 *euro*, maksājuma mērķis „par 30.01.14. lēmumu Nr.B12/1", maksājuma saņēmējs /pers. M/. Dokuments datēts ar 01.05.2014. *(lietas 26.lapa);*

5) par summu 50 *euro*, maksājuma mērķis „adm. pārk. Pr. PC053578", maksājuma saņēmējs /pers. M/. Dokuments datēts ar 20.06.2014. *(lietas 25.lapa).*

Par šiem maksājumiem pieteicējai rēķini nav izrakstīti un nav izsniegti *(skat. zv. advokātes Valsts amatpersona vēstuli, lietas 53.lapa).*

[14.2.2] kvītis:

1) par summu 50 *euro*, maksājuma mērķis „sūdzība Liepājas tiesai par Grobiņas novada domes 27.11.13. lēmumu B21/56 adm. pārk. lietā", maksājuma saņēmējs /pers. M/. Dokuments datēts ar 23.01.2014.*(lietas 30.lapa);*

2) par summu 20 Ls, maksājuma mērķis „juridiska konsultācija adm. pārkāpuma lietā PA 993888", maksājuma saņēmējs /pers. N/. Dokuments datēts ar 2013.gada 15.novembri *(lietas 38.lapa).*

[14.3] Lietas izskatīšanas gaitā zvērināta advokāte Valsts amatpersona tiesai sniegusi paskaidrojumu par pieteicējai sniegto juridisko palīdzību.

Paskaidrojumā norādīts, ka pieteicēja griezusies pie zv. advokātes pēc juridiskās palīdzības divās administratīvā pārkāpuma lietās (laika periods no 07.12.2013. līdz 03.07.2014.), kurās tika sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli Nr.PA993888 un PC053578 . Protokolus izskatīja Komisija, lēmumi tika pārsūdzēti Liepājas rajona tiesā.

Lietas pēc numuriem identificējamas sekojoši: 1) Administratīvā pārkāpuma protokols PA993888, Komisijas 27.11.2013. lēmums B21/56, Liepājas tiesas lietas Nr.120006314. Tika galīgi izlemta ar Liepājas tiesas spriedumu; 2) Administratīvā pārkāpuma protokols PC053578, Komisijas 30.01.2014. lēmums B12/1, Liepājas tiesas lietas Nr.120009114. Tika nosūtīta atkārtotai izskatīšanai Komisijai.

Zv. advokātes dalība Komisijas sēdēs un tiesas sēdēs netika paredzēta, tāpat, kā netika paredzēta ordera izrakstīšana, līdz ar to vienošanās ar pieteicēju rakstveidā netika slēgtas. Ar pieteicēju tika panākta mutiska vienošanās, ka juridiskā palīdzība tiks sniegta, lai kopējās juridiskās palīdzības sniegšanas izmaksas pēc iespējas nepārsniegtu valsts noteiktās robežas. Pieteicēja varēja veikt samaksu ar pēcmaksu. Ņemot vērā, ka pieteicēja ir fiziskā persona, rēķini netika izrakstīti. Sniegtās juridiskās palīdzības apjoms un izmaksas tika saskaņotas pēc kārtējās konsultācijas vai pēc kārtējā dokumenta sastādīšanas. Pirmais maksājums par jau sniegto juridisko palīdzību tika veikts 23.01.2014. skaidrā naudā, par ko tika izrakstīta kvīts.

Ņemot vērā attālumu un norēķinu iespējas, ar pieteicēju no 2014.gada 23.janvāra tika panākta vienošanās, ka norēķini tiks veikti ar pārskaitījumu.

Sastādītie dokumenti tika nosūtīti pieteicējai pa elektronisko pastu. Telefoniskās konsultācijas netika uzskaitītas. Laika pārsniegums atkārtoto konsultāciju laikā netika uzskaitīts. Nepilna stunda tika uzskaitīta par pilnu.

Diemžēl norēķini tika veikti pa daļām ar pēcmaksu, dažreiz apvienojot abas lietas, samaksas mērķis ne vienmēr tika norādīts pareizi. Pieteicēja bija izvēlējusies veikt samaksu, noapaļojot veicama maksājuma summu. Šajā laika periodā citu lietu ar šo klienti nebija, tikai divas minētās administratīvā pārkāpuma lietas.

Dokumentu sastādīšanas datums norādīts pārskatā. Par dokumentu iesniegšanu iestādei un tiesai bija atbildīga pieteicēja. Sniegtās juridiskās palīdzības sadale ir sekojoša:

1) Administratīvā pārkāpuma protokols PA993888, Komisijas 27.11.2013. lēmums B21/56, Liepājas tiesas lietas Nr.120006314. Tika galīgi izlemta ar Liepājas tiesas spriedumu.

1.1) Konsultācija 07.12.2013. no pl.18.30 līdz 20.00 Liepājā – iepazīšanās ar personas rīcībā esošiem materiāliem, esošo dokumentu apspriešana, pozīcijas izstrāde lietā, iespējamo un nepieciešamo pierādījumu apspriešana, lietas izredžu apspriešana – kopumā 2 stundas, skaitot nepilno stundu par pilnu, 13,50 Ls x 2 = 27,00 Ls vai 38,42 *euro*;

1.2) 12.12.2013. – sūdzība Liepājas rajona tiesai – 22,50 Ls vai 32,01 *euro*;

1.3) konsultācija Rīgā 23.01.2014. no pl.16.00 līdz 17.00 – sakarā ar lietas nosūtīšanu no tiesas Domei, jo Dome nav iesniegusi tiesai administratīvā pārkāpuma lietu atbilstoši likuma prasībām, atkārtota dokumentu pārbaude, iespējamo papildu pierādījumu apspriešana –13,50 Ls vai 19,21 *euro*;

1.4) konsultācija Rīgā 14.02.2014. no pl.15.00 līdz 16.00 – sakarā ar to, ka Dome nav iesniegusi tiesai visus administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, iespējamo paskaidrojumu apspriešana. – 13,50 Ls vai 19,21 *euro*;

1.5) paskaidrojumi tiesai 16.02.2014. – 18,00 Ls vai 25,61 *euro*.

Kopējās juridiskās palīdzības izmaksas – 134,46 *euro*.

2) Administratīvā pārkāpuma protokols PC053578, Komisijas 30.01.2014. lēmums B12/1. Liepājas tiesas lietas Nr.120009114. Tika nosūtīta atkārtotai izskatīšanai Komisijai.

2.1) konsultācija Rīgā 23.01.2014. no pl.17.00 līdz 18.30 – iepazīšanās ar personas rīcībā esošiem materiāliem, esošo dokumentu apspriešana, pozīcijas izstrāde lietā, iespējamo un nepieciešamo pierādījumu apspriešana – 13,50 Ls x 2 = 27,00 Ls vai 38,42 *euro*;

2.2) 29.01.2014 – paskaidrojumi Komisijai –18,00 Ls vai 25,61 *euro*;

2.3) konsultācija Rīgā 14.02.2014. no pl.16.00 līdz 17.00 – sūdzības motīvu apspriešana –13,50 Ls vai 19,21 *euro*;

2.4) 18.02.2014 – sūdzība Liepājas tiesai –22,50 Ls vai 32,01 *euro*;

2.5) 21.03.2014. – konsultācija no pl.15.00 līdz pl.16.00 – 13,50 Ls vai 19,21 *euro* – iespējamā procesa veida apspiešana, pierādījumu nepieciešamības apspriešana;

2.6) 24.03.2014. – lūgums tiesai par lietas izskatīšanas kārtības noteikšanu (procesa veidu) – 18,00 Ls vai 25,61 *euro*;

2.7) 15.04.2014. – lūgums tiesai par lietas izskatīšanas kārtības noteikšanu (procesa veidu) ar norādi uz Domes kompetences pārsniegšanu – 18,00 Ls vai 25,61 *euro*;

2.8) l6.06.2014. – konsultācija Rīgā no pl.12.00 līdz 13.00 – turpmākās lietas virzības iestādē apspriešana –13,50 Ls vai 19,21 *euro*;

2.9) 18.06.2014. – atkārtoti paskaidrojumi Komisijai –18,00 Ls vai 25,61 *euro*;

2.10) 03.07.2014. – lūgums Domei novērst lēmumā esošo normatīvā akta nepareizu piemērošanu 18,00 Ls vai 25,61 *euro*.

Kopējās juridiskās palīdzības izmaksas – 256,11 *euro*.

Juridiskas palīdzības izmaksas abās lietās – 134,46 *euro* + 256,11 *euro* = 390,57 *euro*.

No pieteicējas tika saņemti 1) 50,00 *euro* skaidrā naudā 23.01.2014, izrakstīta kvīts; 2) 320,00 *euro* ar pārskaitījumu laikā no 06.02.2014. līdz 20.06.2014. Kopā saņemts 370,00 *euro*. Juridiskās palīdzības izmaksu pārsniegums 20,57 *euro* tika samazināts par pieteicējas profesionālo pakalpojumu izmaksām 2014.gada jūlijā. Pēc /pers. M/ rīcībā esošās informācijas, pirms griezties pie /pers. M/, pieteicēja saņēma juridisku palīdzību – konsultāciju no Liepājas advokāta.

21.11.2014. no pieteicējas tika saņemts maksājums 20,00 *euro* sakarā ar konsultāciju un paskaidrojuma tekstu sastādīšanu pēc Domes vēstules 05.11.2014. Nr.3-21/982 (*skat. lietas 53. – 54.lapa*).

Paskaidrojumam pievienota 2014.gada 23.janvāra kvīts par saņemto maksājumu no pieteicējas 50 *euro* apmērā, /pers. M/ konta pārskats par laika periodu no 2014.gada 6.februāra līdz 2014.gada 20.jūnijam un 2014.gada 21.novembra maksājuma uzdevums, kurā kā maksājuma mērķis summai 20 *euro* norādīts „Paskaidrojums Grobiņas nov. domes vēstulei Nr.3-21/982)" (*lietas 55. – 57.lapa*).

[14.5] Lietas izskatīšanas gaitā zvērināta advokāte Valsts amatpersona tiesai iesniegusi izrakstu no saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu žurnāla par pieteicējas maksājumiem 2014.gada pirmajā pusgadā (*lietas 63.lapas otra puse*); izrakstu no saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu žurnāla par 2014.gada 1.pusgadu (*lietas 63. – 69.lapa*); nodokļu maksātāja apliecības kopiju (*lietas 70.lapa*) un Advokātu padomes sākotnējo lēmumu par prakses vietas noteikšanu pēc uzņemšanas advokatūrā (*lietas 71.lapa*).

Vienlaikus zv. advokāte norādījusi, ka bankas konta norādīšana žurnālā nav paredzēta, bet saimnieciskās darbības ieņēmumiem zv. advokāte izmanto divus kontus (norādīti kontu numuri). Maksājumi žurnālā identificējami pēc maksājuma numura un datuma (*lietas 62.lapa*).

[14.6] Novērtējot lietā iesniegtos pieteicējas pierādījumus, tiesa atzīst, ka tie paši par sevi tikai pamato viņas veiktos maksājumus /pers. M/ un /pers. N/, bet nedod iespēju izsekot tam, par kādiem konkrēti juridiskiem pakalpojumiem, kādā apjomā un kādā apmērā šie maksājumi veikti.

Tādēļ bez papildu pierādījumiem, ņemot vērā Noteikumu Nr.859 regulējumu, pieņemt lēmumu par pieteicējai labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu nav iespējams.

Tā kā par to, par ko un kādā apmērā maksājumi, saņemot juridisko palīdzību, ir veikti, vislabāk jāzina pašai personai, kura šādus pakalpojumus saņēmusi, turklāt, ņemot vērā Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta pirmajā daļā noteikto, ka mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar APL noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem, un APL 59.panta ceturtajā daļā noteikto, ka procesa dalībniekam ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, un paziņot iestādei par faktiem, kas viņam ir zināmi un konkrētajā lietā varētu būt būtiski, tiesa atzīst, ka Dome pamatoti pierādīšanas pienākumu uzlikusi pieteicējai.

Tiesas ieskatā, nav saprātīgi personai veikt maksājumus bez pamatojuma, turklāt pie šādiem apstākļiem arī prasīt Domei atlīdzināt izdevumus kā mantiskos zaudējumus.

[14.7] APL 150.panta trešajā daļā noteikts, ka pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā.

Pati pieteicēja detalizētus pierādījumus par veiktajiem maksājumiem tiesā nav iesniegusi.

APL 150.panta ceturtajā daļā noteikts, ka, ja administratīvā procesa dalībnieku iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas.

Lietas izskatīšanas gaitā tiesa ieguvusi pierādījumus par apstākļiem, kas tiesas vērtējumā lietā ir būtiski jautājuma izlemšanai par pieteicējai atlīdzināmajiem mantiskajiem zaudējumiem.

Proti, atbilstoši zv. advokātes Valsts amatpersona sniegtajai informācijai pieteicēja Pirmajā lietā saņēmusi 3 juridiskās konsultācijas (2013.gada 7.decembrī no plkst. 18.30. – 20.00; 2014.gada 23.janvārī no plkst. 16.00 – 17.00 un 2014.gada 14.februārī no plkst. 15.00 – 16.00), par kurām pieteicējai aprēķināta samaksa par 4 pilnām stundām, kopā 54 *euro*; pieteicējai sagatavota sūdzība tiesai par 32,01 *euro* un sagatavots paskaidrojums tiesai par 25,61 *euro*.

Otrajā lietā, kā norāda zv. advokāte, pieteicēja saņēmusi 4 juridiskās konsultācijas (2014.gada 23.janvārī no 17.00 – 18.30; 14.februārī no plkst. 16.00 – 17.00; 21.martā no plkst. 15.00 – 16.00 un 2014.gada 16.jūnijā no plkst. 12.00 – 13.00), par kurām pieteicējai aprēķināta samaksa par 5 pilnām stundām, kopā 96,05 *euro;* pieteicējai sagatavots paskaidrojums Komisijai par 25,61 *euro;* pieteicējai sagatavota sūdzība tiesai par 32,01 *euro* un divi lūgumi tiesai, kopā par 51,22 *euro*.

Pieteicējas veikto maksājumu saistību ar zv. advokātes Valsts amatpersona saimniecisko darbību – juridisko pakalpojumu sniegšanu pamato zv. advokātes iesniegtais izraksts no saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu žurnāla par pieteicējas maksājumiem 2014.gadā. Līdz ar to tiesa uzskata, ka zv. advokātes Valsts amatpersona iesniegtās ziņas kā pierādījumi var tikt izmantoti lietā pieteicējai radīto mantisko zaudējumu noteikšanai.

[14.8] Izvērtējusi pierādījumus kopsakarā, tiesa atzīst, ka pieteicējai nav atlīdzināmi izdevumi par juridisko palīdzību, kas pieteicējai sniegta 2014.gada 24.martā, sastādot lūgumu Liepājas tiesai par lietas izskatīšanas kārtības noteikšanu, jo šāds dokuments Otrās lietas materiālos nav atrodams.

Pieteicējai nav atlīdzināmi arī izdevumi par juridisko palīdzību, kas pieteicējai sniegta 2014.gada 16.jūnijā, saņemot juridisko konsultāciju; 2014. gada 18.jūnijā, sagatavojot paskaidrojumu Komisijai, un 2014.gada 3.jūlijā, sagatavojot lūgumu Domei, novērst lēmumā esošo normatīvā akta nepareizu

piemērošanu, jo Liepājas tiesas lēmums, ar kuru Komisijas otrais lēmums atcelts, stājies spēkā 2014.gada 19.maijā.

Līdz ar to šie izdevumi nav atzīstami par tādiem, kas saistīti ar Komisijas otrā lēmuma atcelšanu.

Tādēļ Otrajā lietā saņemto juridisko pakalpojumu izmaksu 51,22 *euro* apmērā par divu lūguma sastādīšanu, 25,61 *euro* apmērā par paskaidrojuma sastādīšanu un 19,21 *euro* apmērā par juridisko konsultāciju atlīdzināšanai nav pamata.

[14.9] Iepazīstoties ar Pirmās un Otrās lietas materiāliem, pārējo juridisko pakalpojumu attiecināmību uz lietu tiesai apšaubīt nav pamata.

Tāpēc saistībā ar Komisijas pirmo lēmumu, ņemot vērā Noteikumu Nr.859 3.punkta regulējumu, pieteicējai atlīdzināmie mantiskie zaudējumi nosakāmi 130,83 *euro* apmērā, no kuriem:

1) 54 *euro* par pieteicējai sniegtajām juridisko konsultāciju 4 stundām (2013.gada 7.decembrī no plkst. 18.30. – 20.00; 2014.gada 23.janvārī no plkst. 16.00 – 17.00 un 2014.gada 14.februārī no plkst. 15.00 – 16.00), atlīdzinājumu rēķinot par pilnām stundām, ko sniegusi zv. advokāte Valsts amatpersona *(skat. zv. advokātes paskaidrojumu, lietas 53.lapas otra puse);*
2) 19,21 *euro* par pieteicējai sniegtu juridiskās konsultācijas 1 stundu *(2013.gada 15.novembrī),* ko pieteicējai sniegusi /pers. N/ *(skat. kvīti lietas 38.lapa).*

Tiesa norāda, ka izdevumi par juridiskajām konsultācijām pieteicējai noteikti, citstarp ievērojot Noteikumu Nr.859 4.punktā paredzēto, ka valsts sedz izdevumus par sniegtu juridisko konsultāciju šo noteikumu 3.1 apakšpunktā minētajā apmērā ne vairāk kā par piecām stundām vienas lietas ietvaros. Ņemot vērā likumdevēja noteiktos ierobežojumus, tiesai nav būtiski iegūt pierādījumus par /pers. N/ sniegtās juridiskās konsultācijas ilgumu.

3) 32,01 *euro* par sūdzības sagatavošanu Liepājas tiesai *(skat. pirmās lietas 3. – 4.lapa);*
4) 25,61 *euro* par paskaidrojuma (atsauksmes) sagatavošanu Liepājas tiesai *(skat. pirmās lietas 81. – 82.lapa).*

Savukārt saistībā ar Komisijas otro lēmumu, ņemot vērā Noteikumu Nr. 859 3.punkta regulējumu, pieteicējai atlīdzināmie mantiskie zaudējumi nosakāmi 150,73 *euro* apmērā, no kuriem:

1) 67,50 *euro* par pieteicējai sniegtajām juridisko konsultāciju 5 stundām (2014.gada 23.janvārī no 17.00 – 18.30; 14.februārī no plkst. 16.00 – 17.00; 21.martā no plkst. 15.00 – 16.00 un 2014.gada 16.jūnijā no plkst. 12.00 – 13.00);
2) 25,61 *euro* par paskaidrojuma sagatavošanu Komisijai *(skat. Otrās lietas 13. – 14.lapa);*
3) 32,01 *euro* par sūdzības sagatavošanu Liepājas tiesai *(skat. Otrās lietas 2. – 5.lapa);*
4) 25,61 *euro* – par lūguma sagatavošanu tiesai par lietas izskatīšanas kārtības noteikšanu, ar norādi par Domes kompetences pārsniegšanu *(skat. Otrās lietas 23.lapa).*

Līdz ar to ir pamats noteikt pieteicējai mantiskos zaudējumus pavisam 281,56 *euro* apmērā.

[14.10] Tā kā Dome atzinusi par pieteicējai atlīdzināmiem mantiskos zaudējumus 128,05 *euro* apmērā (par Komisijas pirmo lēmumu 32,01 *euro* apmērā un par Komisijas otro lēmumu 96,04 *euro* apmērā), Domei uzliekams par pienākumu izdot pieteicējai labvēlīgāku administratīvo aktu, papildus atlīdzinot pieteicējai mantiskos zaudējumus 153,51 *euro* apmērā.

Pārējā daļā par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu pieteicējas pieteikums noraidāms.

[15] Dome uzskata, ka personiskais un morālais kaitējums pieteicējai nav nodarīts.

Izvērtējot Lēmumu, tiesa Domei piekrīt daļēji.

[15.1] Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešajā daļā noteikts, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Kā izriet arī no spriedumā iepriekš norādītā, Zaudējumu atlīdzināšanas likuma izpratnē morālais kaitējums ir ciešanas, kuru cēlonis ir būtisks personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Tādēļ, kolīdz konstatējams būtisks personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārums, tā ciešanas ir prezumējamas *(skat. tiesu prakses apkopojums „Morālā kaitējuma atlīdzināšana administratīvajās lietās", Rīga, 2011, 47.lapa)*. Ievērojot minēto, tā kā Liepājas tiesa Komisijas pirmo lēmumu un Komisijas otro lēmumu atcēlusi, atzīstot tos par prettiesiskiem pieļauto procesuālo pārkāpumu dēļ, konstatējams priekšnoteikums morālā kaitējuma atlīdzināšanai.

Tiesa ņem vērā, ka abās lietās Komisijas pieļauto procesuālo pārkāpumu sekas bija lēmumu atcelšana.

Minētais dod pamatu tiesai uzskatīt Komisijas pieļautos pārkāpumus par būtiskiem.

Secinājums par Komisijas pieļauto pārkāpumu būtiskumu Pirmajā lietā ietverts arī Liepājas tiesas spriedumā. Otrajā lietā savukārt par procesuālā pārkāpuma būtiskumu liecina likumdevēja izšķiršanās, kas iekļauta Latvijas APK 289.12 pantā – atcelt iestādes lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai, ja lietas izskatīšanā pārkāptas tiesību normas, kas prasa paziņot administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanas vietu un laiku.

Tā kā ir konstatēti būtiski procesuāli pārkāpumi, atzīstams būtisks pieteicējas tiesību aizskārums.

Līdz ar to prezumējams, ka pieteicējai ar Komisijas prettiesisko pirmo un otro lēmumu ir radītas morālas ciešanas.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajā daļā noteikts, ka personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

APL 94. panta ceturtā daļa nosaka, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams, vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

Papildus tam Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14. panta trešajā daļā noteikts morālā kaitējuma atlīdzināšanas apmērs, bet šā likuma 14. panta ceturtajā daļā paredzēts, ka tāda morālā kaitējuma, kas nav smags, patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās. Tādējādi APL un Zaudējumu atlīdzināšanas likums paredz trīs morālā kaitējuma atlīdzināšanas veidus – iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, rakstveida vai publiska atvainošanās un atlīdzinājums naudā.

Tiesu praksē konsekventi atzīts, ka kaitējums prioritāri atlīdzināms, atjaunojot iepriekšējo stāvokli *(restitutio in integrum)* – tas ir atlīdzinājuma veids, kura rezultātā pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskais administratīvais akts nebūtu izdots *(sal. skat. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 30.marta spriedumu lietā Nr.AA43-1845-09/18, 20.punkts)*. Tiesai vispirms jāvērtē, vai kaitējuma nav atlīdzināts ar restitūciju.

Vienīgi tad, ja iepriekšējo stāvokli nedz tiesiski, nedz faktiski nevar atjaunot vai arī tas nav adekvāti, pieļaujams atlīdzinājums naudā. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošana nav adekvāta, ja tā ir saistīta ar nesamērīgi lielām pūlēm, kas neatrodas saprātīgās attiecībās ar pieprasīto tiesisko stāvokli *(Augstākās tiesas 2009.gada 5.jūnija spriedums lietā Nr.SKA-338/2009, 13.punkts).*

Atlīdzinājums var būt atbilstīgs, ja pārkāpuma radītās sekas ir likvidētas un agrākā tiesiskā situācija atjaunota.

Tiesu praksē atzīts, ka administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā lēmuma atcelšana pati par sevi ir morāls gandarījums – tā ir atzīšana par nevainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Prettiesiskais lēmums par personas administratīvo sodīšanu ir atcelts, tādēļ ir nodrošināta restitūcija, kas ir

pietiekams atlīdzinājums *(sal. skat. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009, 13.punktu, Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 7.marta sprieduma lietā Nr.143/AA43-0274-11/3, 11.punktu).*

Izvērtējot konkrēto gadījumu apstākļus, tiesa atzīst, ka ar Komisijas pirmā un otrā lēmuma atcelšanu pieteicēja kā pārkāpumos vainotā persona morālu gandarījumu varēja gūt tikai daļēji, jo jautājumu par pieteicējas vainu (nevainīgumu) ar šo lēmumu atcelšanu nav ticis atrisināts, proti, palicis nenoskaidrots. Līdz ar to nevar atzīt, ka ar Komisijas pirmā un otrā lēmuma atcelšanu pieteicēja citu lietā iesaistīto personu acīs būtu reabilitēta.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka atšķirībā no lietām, kurās, atceļot lēmumu par personas administratīvo sodīšanu, persona tiek atzīta par nevainīgu un restitūcija tādēļ ir samērīga atlīdzinājums, šajā gadījumā tā tas nav.

Tādēļ tiesa uzskata, ka Komisijas pirmā un otrā lēmuma atcelšana pati par sevi šajā gadījumā nav pieteicējai atbilstošs atlīdzinājums.

Tiesai nav pamata apšaubīt to, ka nepamatota atzīšana par vainīgu nodarījumos vispārīgi rada personai morālus pārdzīvojumus, t.sk. aizskar personas godu un cieņu, jo īpaši smagi tas varētu būt pieteicējai, kas ir diplomēta veterinārārste.

Taču, ņemot vērā to, ka Komisijas pirmais un otrai lēmums atcelts procesuālu pārkāpumu dēļ, proti, nevērtējot lietas apstākļus pēc būtības, tiesa, lemjot par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, nevar izvērtēt pieteicējas morālo ciešanu līmeni, vadoties no aspekta, vai pieteicēja vainota pārkāpumos pamatoti vai nē. Personas nepamatota vainošana pārkāpumā personai neapšaubāmi rada lielākas ciešanas, kā arī lielāku gandarījumu lēmuma atcelšanas gadījumā.

Vienlaikus tiesai jāņem vērā, ka procesuāli pārkāpumi Komisijas rīcībā, izskatot pret pieteicēju ierosinātās administratīvo pārkāpumu lietas, pieļauti atkārtoti.

Turklāt tiesas ieskatā būtiski ir arī tas, ka Komisija, kurai lieta bija jāizskata, nodrošinot gan procesuālo, gan materiālo tiesību normu ievērošanu, un konstatējot pārkāpumus vai trūkumus, atbilstoši jāreaģē, savu vainu nesaskata.

Vērtējot pieteicējas rīcību un līdzatbildību, tiesa atzīst, ka pieteicējai nepastāvēja iespēja situāciju ietekmēt. Līdzko pieteicēja prettiesiskos Komisijas lēmumus saņēmusi, tā tos pārsūdzējusi.

Izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, tiesa atzīst, ka pieteicējai, lai atjaunotu uzticību iestādei, morālais kaitējums ir atlīdzināms naudā. Atlīdzinājums naudā, tiesas ieskatā, varētu arī veicināt likumības un tiesiskuma nodrošināšanu Komisijas darbā.

Tiesa uzskata, ka par atbilstīgu šādā situācijā ir atzīstams atlīdzinājums 100 *euro* apmērā.

Pārējā daļā pieteikums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu noraidāms.

[15.2] Pamatojot prasījumu par personiskā kaitējuma atlīdzināšanu, pieteicēja tiesā iesniegusi ārsta psihiatra /pers. S/ izsniegtu izrakstu no pieteicējas ambulatorās kartes *(lietas 40.lapa)*, EEG diagnostikas slēdzienu *(lietas 73.lapa),* un neirologa izsniegtu izrakstu no pieteicējas medicīniskās kartes *(lietas 74.lapa).*

Izvērtējot minētos dokumentus, tiesa neapšauba to, ka tie liecina par pieteicējas veselības stāvokli. Taču, izvērtējot tos kopsakarā ar pārējiem lietas izskatīšanas gaitā iegūtajiem pierādījumiem, tiesai nav pamata atzīt, ka pieteicējas iesniegtajos medicīniskajos dokumentos norādīto saslimšanu cēlonis vai izraisītājs ir tieši Komisijas pirmais un otrais lēmums, to pieņemšanas vai pārsūdzēšanas process. Tiesa savu secinājumu pamato ar turpmāko.

Pēc pieteicējas lūguma tiesa informāciju par pieteicējas veselības stāvokli izprasījusi pieteicējas ģimenes ārstam /pers. T/. Tiesa pieprasījumā lūgusi, vadoties pēc ziņām, kādas iekļautas pieteicējas medicīniskajā dokumentācijā, informēt tiesu, vai laika periodā, sākot ar 2013.gada 12.novembri (datums, kad pieteicējai nosūtīts paziņojums par protokola izskatīšanu Pirmajā lietā), ir novērota /pers. D/ veselības stāvokļa pasliktināšanās; cik tā ir būtiska; vai, sākot no 2013.gada 12.novembra, /pers. D/ bijušas salīdzinoši atšķirīga rakstura sūdzības, nekā agrāk; vai veselības stāvokļa pasliktināšanas dēļ /pers. D/ noteikta darbnespēja; cik reizes un cik ilgs bijis darbnespējas periods; vai veselības stāvokļa pasliktināšanās dēļ /pers. D/ noteikta ārstēšana vai speciāls režīms; vai un cik ilgā laika periodā /pers. D/ veselības stāvoklis uzlabojies; kas, pēc objektīviem speciālistu novērojumiem un atradnēm, ir /pers. D/ veselības stāvokļa pasliktināšanās iemesli; vai objektīvi novērotas izmaiņas /pers. D/ veselības stāvoklī arī pēc 2014.gada 24.janvāra; pēc 2014.gada 25.februāra; pēc 2014.gada 19.maija. Tiesa ģimenes ārstam lūgusi sniegt arī cita veida informāciju saistībā ar /pers. D/ veselības stāvokļa izmaiņām, sākot ar 2013.gada 12.novembri, ja ģimenes ārsts to uzskata par nepieciešamu. Tiesa ģimenes ārstam lūgusi visu informāciju pamatot ar faktiem no /pers. D/ medicīniskās dokumentācijas un iesniegt Administratīvajā rajona tiesas Liepājas tiesu namā *(skat. lietas 51.lapa).*

Atbildot uz tiesas pieprasījumu, ģimenes ārsts informējies tiesu par diagnozēm, ar kādām pieteicēja slimo, un norādījis: „Būtiski veselības stāvokļa pasliktināšanās nav, veselības stāvoklis ir labils. Nevar pateikt precīzus pasliktināšanās – uzlabošanās datumus. Slimniece regulāri novērota, ārstējās, darba nespēja bija no 26.03.2015. – 14.04.15. Dg. hronisks bronhīta paasinājums. Kas ir veselības stāvokļa izmaiņu cēlonis, nav nosakāms" *(lietas 60.lapa).*

No sniegtās informācijas tādējādi tiesa secina, ka pieteicējas veselības stāvokļa izmaiņas, kas varētu būt saistītas ar Komisijas pirmā un otrā lēmuma pieņemšanas un pārsūdzēšanas procesu, nav dokumentāli fiksētas.

Tādējādi pieteicējas paskaidrojumi par viņas veselības stāvokļa pasliktināšanos Komisijas pirmā un otrā lēmuma ietekmē nav atzīstami par pierādītiem, un pieteikums par personiskā kaitējuma atlīdzināšanu noraidāms.

[16] Pieteicēja veikusi valsts nodevu samaksu par pieteikuma iesniegšanu tiesā *(lietas 6.lapa).*

Atbilstoši APL 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu (tostarp arī par pagaidu aizsardzības lūgumu samaksāto valsts nodevu).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā APL 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Tā kā pieteikums ir daļēji apmierināms, no atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes par labu pieteicējai piespriežama valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji /pers. D/ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

Uzdot Grobiņas novada domei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru /pers. D/ papildus tiktu atlīdzināti mantiskie zaudējumi 153,51 *euro* apmērā un morālais kaitējums 100 *euro* apmērā.

Piespriest no atbildētājas – Grobiņas novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Grobiņas novada domes par labu /pers. D/ (personas kods /personas kods/, deklarētās dzīvesvietas adrese – /adrese//adrese/ 3430) valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Pārējā daļā pieteikumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese S.Sērdiene